

Na osnovu člana 11 b), odjeljak A, poglavlja V Ustava Unsko-sanskog kantona ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona" broj: 1/04 i 11/04), Skupština Unsko-sanskog kantona, na 46 sjednici održanoj 12., 14.05. i 18.05.2010. godine, donijela je:

ZAKON O PREDŠKOLSKOM ODGOJU I OBRAZOVANJU

OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

(Predmet Zakona)

(1) Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju (u daljnjem tekstu: Zakon) regulira se predškolski odgoj i obrazovanje djece od šest mjeseci do polaska u osnovnu školu (u daljnjem tekstu: predškolski odgoj i obrazovanje), kao početni stepen jedinstvenog sistema odgoja i obrazovanja, koji se ostvaruje kroz programe s ugrađenom zajedničkom jezgrom.

(2) Zakonom se utvrđuju: principi, ciljevi, standardi i normativi, kao i upravljanje, rukovođenje, stručni standardi, vrste evidencija, finansiranje, nadzor i druga pitanja u vezi s osnivanjem i organizacijom predškolskih ustanova.

(3) Principi, ciljevi i standardi utvrđeni ovim Zakonom i na osnovu ovog Zakona u praktičnoj primjeni ne mogu se smanjivati.

Član 2.

(Funkcija predškolskog odgoja i obrazovanja)

(1) Predškolski odgoj i obrazovanje je sastavni dio odgojno-obrazovnog sistema Unsko-sanskog kantona. On je prvi, poseban i specifičan stepen odgojno-obrazovnog sistema koji se bavi odgojem i obrazovanjem djece predškolske dobi.

(2) Predškolski odgoj i obrazovanje treba shvatiti kao širi pojam koji određuju pojmovi: odgoj, obrazovanje, njega i zaštita.

(3) Predškolski odgoj i obrazovanje predstavlja djelatnost od posebnog interesa.

Član 3.

(Osnovna obaveza nadležnih obrazovnih vlasti)

U skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, Ustavom Unsko-sanskog kantona i Okvirnim zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini, obrazovne vlasti Unsko-sanskog kantona i ustanove koje su registrirane za pružanje usluga u oblasti predškolskog odgoja i obrazovanja obavezne su primjenjivati i poštivati principe i norme utvrđene ovim Zakonom i osigurati odgoj i obrazovanje pod jednakim uvjetima za svu djecu.

II PRINCIPI I CILJEVI PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA

A. Osnovni principi i ciljevi

Član 4.

(Razvojni principi)

Predškolski odgoj i obrazovanje u Unsko-sanskom kantonu karakteriziraju sljedeći razvojni principi:

- a) humanističko-razvojni princip
- b) princip profesionalne autonomnosti i stručne odgovornosti
- c) princip demokratičnosti

Član 5.

(Osiguranje optimalnog razvoja djeteta)

Opći cilj predškolskog odgoja i obrazovanja je osigurati optimalne i jednake uvjete kako bi se svako dijete, od rođenja do polaska u školu, razvijalo i ostvarivalo svoje pune potencijale i kompetencije kroz različite vidove kvalitetnog i profesionalno autonomnog institucionalnog i vaninstitucionalnog predškolskog odgoja i obrazovanja.

Član 6.

(Uvažavanje stepena razvoja djeteta)

Predškolski odgoj i obrazovanje zasnovan na humanističkom pristupu odgoju i obrazovanju, savremenim naučnim dostignućima i teorijama o djetetovom razvoju i pravima djeteta, obavezno uvažava stepen razvoja djeteta, specifičnosti razvojnih mogućnosti i pojedinačne potrebe djeteta.

Član 7.

(Zabrana diskriminacije)

(1) Svako dijete ima jednako pravo pristupa i jednake mogućnosti učešća u odgovarajućem odgoju i obrazovanju bez diskriminacije na bilo kojoj osnovi.

(2) Jednak pristup i jednake mogućnosti podrazumijevaju osiguranje jednakih uvjeta i prilika za sve, za početak i nastavak daljnjeg odgoja i obrazovanja.

B. Principi i ciljevi koji osiguravaju osnovna prava djece

Član 8.

(Osiguranje najboljeg interesa djeteta)

(1) Pravo djeteta na odgoj i obrazovanje i ispravnu brigu za dobrobit njegovog fizičkog i mentalnog zdravlja i sigurnosti ima prednost nad svim drugim pravima.

(2) U slučaju sukoba prava, prednost se daje onom pravu, tumačenju ili djelovanju koje će najviše koristiti interesu djeteta.

Član 9.

(Osiguranje vlastitih vrijednosti)

Opći ciljevi odgoja i obrazovanja proizlaze iz općeprihvaćenih, univerzalnih vrijednosti demokratskog društva, te vlastitih vrijednosnih sistema zasnovanih na specifičnostima nacionalne, historijske, kulturne i vjerske tradicije naroda i nacionalnih manjina koji žive u Unsko-sanskom kantonu.

Član 10.

(Pravo na jezik)

Jezik i kultura svih konstitutivnih naroda i svake nacionalne manjine koja živi u Unsko-sanskom kantonu poštivat će se i uključivati u predškolsku ustanovu u skladu sa Ustavom Bosne i Hercegovine, Ustavom Unsko-sanskog kantona, Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, Okvirnom konvencijom za zaštitu nacionalnih manjina i Konvencijom o pravima djeteta.

Član 11.

(Promoviranje demokratskih vrijednosti u različitosti)

Predškolske ustanove razvijat će, unapređivati i poštivati nacionalne i vjerske slobode, običaje, toleranciju i kulturu dijaloga, u skladu s dokumentima navedenim u članu 10. ovog Zakona.

Član 12.

(Pravo roditelja i djece na izbor ustanove i odlučivanje)

(1) Roditelji imaju pravo izbora javne ili privatne predškolske ustanove u kojoj će se odgajati i obrazovati njihovo dijete.

(2) Roditelji imaju pravo i obavezu, posredstvom svojih predstavnika/ca u predškolskim ustanovama i tijelima i preko svojih asocijacija, u interesu svoje djece, na svim nivoima, učestvovati u odlučivanju o pitanjima značajnim za rad predškolske ustanove i funkcioniranje predškolskog odgoja i obrazovanja.

III FUNKCIJE PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA

Član 13.

(Određivanje funkcija)

Funkcije predškolskog odgoja i obrazovanja su:

- a) osiguranje uvjeta za optimalan razvoj svakog djeteta
- b) pomoć roditeljima u brizi za njegu, zaštitu, razvoj, odgoj i opće blagostanje djeteta
- c) dopunjavanje porodičnog odgoja
- d) ulaganje društva u blagostanje i napredak

Član 14.

(Zadaci predškolskog odgoja i obrazovanja)

Zadaci predškolskog odgoja i obrazovanja su:

- a) psihofizički razvoj djeteta i formiranje osnovnih higijenskih navika
- b) razvoj intelektualnih i drugih sposobnosti
- c) razvoj radoznalosti koja neće ugroziti djetetov život i zdravlje, razvijanje sposobnosti zaštite od neeksplozivnih ubojnih sredstava
- d) sticanje elementarnih znanja o prirodi, životu i radu ljudi, obogaćivanje dječijeg iskustva
- e) upoznavanje kulturno-religijske tradicije i njegovanje tolerancije
- f) njegovanje i obogaćivanje dječijeg stvaralaštva i sposobnosti izražavanja govorom, pokretom, likovnim i muzičkim izrazom u igri i drugim aktivnostima
- g) zadovoljenje potrebe djece za igrom i zajedničkim životom, te uticaj na pozitivan emocionalni i socijalni razvoj djeteta, formiranje moralnih osobina, razvijanje patriotizma, radnih i kulturnih navika
- h) sticanje elementarnih znanja i iskustava o humanim odnosima u društvu, te zaštiti prirode
- i) razvijanje sposobnosti fizičkog i duhovnog opstanka na ovim prostorima, na principima demokratije
- j) smanjivanje negativnih posljedica primarnih i sprečavanje nastanka sekundarnih teškoća kod djece s teškoćama u razvoju
- k) zadovoljavanje potreba djece za samoafirmacijom
- l) pripremanje djece za daljnji odgoj i obrazovanje

Član 15.

(Pedagoški standardi i normativi)

(1) Predškolske ustanove obavljaju djelatnost predškolskog odgoja i obrazovanja na osnovi planova i programa čije zajedničke osnove propisuje Ministarstvo, u skladu s Pedagoškim standardima i normativima.

((2) Standardima i normativima u predškolskom odgoju i obrazovanju osigurava se dosljedna i efikasna primjena zajedničke jezgre programa u svim predškolskim ustanovama Unsko-sanskog kantona.

(3) Pedagoške standarde i normative iz stava (1) ovog člana donosi Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona (u daljnjem tekstu: Ministarstvo).

Član 16.

(Vrijeme obaveznog uključivanja djece u predškolsko obrazovanje)

(1) U godini pred polazak u osnovnu školu, program predškolskog odgoja i obrazovanja obavezan je za svu djecu predškolskog uzrasta.

(2) Program obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja iz stava 1. ovog člana i način njegove realizacije donosi ministar/ministrica obrazovanja, nauke kulture i sporta Unsko-sanskog kantona (u daljnjem tekstu: ministar/ministrica), uz stručno mišljenje Pedagoškog zavoda, a provode predškolske ustanove.

(3) Uvjeti i način finansiranja obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja utvrđuju se kriterijima koje donosi Vlada Unsko-sanskog kantona (u daljnjem tekstu: Vlada).

Član 17.

(Prijem djece)

(1) Prijem djece u predškolsku ustanovu, osim djece koja imaju obavezu iz člana 16. ovog Zakona, vrši se tokom cijele godine, u skladu s ovim Zakonom i Pravilnikom o prijemu djece u predškolske ustanove koji donosi ministar/ministrica.

(2) Predškolske ustanove, u pogledu ostvarivanja uvjeta i provođenja procedura bez diskriminacije, osiguravaju jednake mogućnosti za prijem sve djece.

(3) Prije polaska u predškolsku ustanovu dijete mora imati ljekarsko uvjerenje o zdravstvenom stanju.

IV OSNIVANJE, RAD I PRESTANAK RADA PREDŠKOLSKE USTANOVE

Član 18.

(Javne i privatne predškolske ustanove)

(1) Predškolski odgoj i obrazovanje realiziraju se u javnim i privatnim predškolskim ustanovama.

(2) Privatnu predškolsku ustanovu može osnovati domaće i strano pravno i fizičko lice (u daljnjem tekstu: osnivač), u skladu s principima utvrđenim ovim zakonom i ostalim uvjetima i kriterijima utvrđenim propisima iz oblasti odgoja i obrazovanja.

(3) Javnu predškolsku ustanovu osniva općinsko vijeće, u skladu sa Zakonom o ustanovama, te principima, standardima i normativima utvrđenim ovim Zakonom, kada ocijeni da za njeno osnivanje postoji javni interes.

Član 19.

(Uvjeti za osnivanje)

(1) Predškolska ustanova može se osnovati:

- a) ako postoji dovoljan broj djece za formiranje najmanje dviju odgojnih grupa za javnu i jedne grupe za privatnu predškolsku ustanovu
- b) ako je osiguran dovoljan broj zaposlenika/zaposlenica odgovarajuće stručne spreme u skladu sa standardima i programima predškolskog odgoja i obrazovanja
- c) ako je osiguran objekt, oprema i didaktička sredstva u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima

(2) Ministar donosi kriterije za osnivanje i imenuje komisiju koja utvrđuje da li su ispunjeni uvjeti za osnivanje predškolske ustanove.

(3) Komisija je dužna sačiniti izvještaj sa mišljenjem o ispunjenosti uvjeta za osnivanje predškolske ustanove.

Član 20.
(Osnivački akt)

- (1) Akt o osnivanju predškolske ustanove sadrži:
- a) naziv, odnosno ime osnivača
 - b) naziv i sjedište predškolske ustanove koja se osniva
 - c) djelatnost predškolske ustanove
 - d) dokaz o osiguranju sredstava za rad predškolske ustanove
 - e) uvjete i način osiguranja prostora, opreme, didaktičkih sredstava i opreme
 - f) vrstu programa predškolskog odgoja i obrazovanja
 - g) prava i obaveze osnivača u pogledu obavljanja djelatnosti zbog koje se predškolska ustanova osniva
 - h) ime i ovlaštenja direktora/direktorice predškolske ustanove
 - i) rok za donošenje Pravila.
- (2) Akt o osnivanju predškolske ustanove donosi osnivač.

Član 21.
(Uvjeti za početak rada)

- (1) Novoosnovana predškolska ustanova može početi rad na osnovi rješenja Ministarstva o ispunjavanju uvjeta iz člana 19. ovog Zakona.
- (2) Predškolska ustanova iz stava (1) ovog člana upisuje se u sudski registar i danom upisa stiče svojstvo pravnog lica .
- (3) Predškolska ustanova iz stava (1) ovog člana upisuje se u Registar predškolskih ustanova koji vodi Ministarstvo.
- (4) Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra predškolskih ustanova donosi ministar/ministrica.

Član 22.
(Statusne promjene i prestanak rada)

- (1) Na osnivanje, rad, statusne promjene i prestanak rada predškolske ustanove primjenjuju se odredbe Zakona o ustanovama.
- (2) Predškolska ustanova prestaje raditi ako ne postoji potreba za njenim radom ili ako ne ispunjava uvjete i zadatke zbog kojih je osnovana.
- (3) Kad Ministarstvo utvrdi da predškolska ustanova ne ispunjava uvjete koji su propisani ovim Zakonom, odredit će rok u kojem se nedostaci moraju otkloniti.
- (4) Ukoliko se nedostaci ne otklone u određenom roku, Ministarstvo donosi rješenje o prestanku rada predškolske ustanove.
- (5) Rješenjem o prestanku rada određuje se rok za prestanak rada, koji ne može biti kraći od tri mjeseca.
- (6) U periodu do prestanka rada javne predškolske ustanove treba osigurati smještaj djece u drugim predškolskim ustanovama, te uvjete za zaštitu imovine ustanove i prava njenih zaposlenika.

Član 23.
(Organizacione forme)

- (1) Sa stanovišta organizacionih formi, predškolski odgoj i obrazovanje u predškolskoj ustanovi ostvaruje se :
- a) u jaslicama, po programu njege i odgojno-obrazovnog rada za djecu od šest mjeseci do navršene treće godine života
 - b) u vrtiću, po programu odgojno-obrazovnog rada za djecu od navršene treće godine života do polaska u osnovnu školu

- c) po programu obaveznog uključivanja djece u predškolski odgoj i obrazovanje u godini pred polazak u osnovnu školu.
- (2) Predškolska ustanova se može organizirati i registrirati za realizaciju jednog ili više programa iz stava (1) ovog člana.
- (3) Djeca s posebnim obrazovnim potrebama uključuju se u predškolske ustanove prema programima koji su prilagođeni njihovim individualnim potrebama. Za svako dijete izradit će se individualni program prilagođen njegovim mogućnostima i sposobnostima.
- (4) U slučajevima kada se za djecu predškolskog uzrasta s posebnim obrazovnim potrebama ne može organizirati odgojno-obrazovni rad u predškolskoj ustanovi, taj rad može se djelimično ili u potpunosti obavljati u ustanovama koje mogu zadovoljiti njihove odgojno-obrazovne i razvojne potrebe i omogućiti produženi stručni tretman u okviru kompenzacionih i rehabilitacionih razvojnih programa.
- (5) Djeca bez roditeljskog staranja uključuju se i u ustanove socijalne zaštite u kojima su osigurani uvjeti za njihovu njegu, zaštitu, odgoj i obrazovanje.

V PROGRAMI PREDŠKOLSKIH USTANOVA

Član 24.

(Zajednička jezgra programa)

- (1) U svim predškolskim ustanovama Unsko-sanskog kantona uspostavljaju se i primjenjuju programi odgojno-obrazovnog rada koji obavezno sadrže zajedničku jezgru cjelovitih razvojnih programa za rad u predškolskim ustanovama.
- (2) Zajednička jezgra programa osigurava:
- kvalitetan odgoj i obrazovanje za svu djecu i dostizanje zadovoljavajućeg standarda znanja, vještina i sposobnosti
 - dosljednost kvaliteta standarda odgoja i obrazovanja u svim predškolskim ustanovama
 - primjenu programa koji odgovaraju razvojnim potrebama djece predškolskog uzrasta
 - da se kroz odgojno-obrazovni proces razvija pozitivan odnos i osjećaj pripadnosti državi Bosni i Hercegovini
 - zadovoljavajuću usklađenost programa, kao i njihovu prilagodljivost u skladu sa specifičnim potrebama predškolske ustanove i lokalne zajednice
 - slobodu kretanja i jednak pristup predškolskom odgoju i obrazovanju.

Član 25.

(Namjena i sadržaj programa)

- (1) U predškolskim ustanovama realiziraju se programi odgojno-obrazovnog rada namijenjeni djeci od šest mjeseci do polaska u školu, kao i programi namijenjeni drugim korisnicima/korisnicama koji/e su zainteresirani/e za razvoj, odgoj, obrazovanje i opću dobrobit djece.
- (2) Programima odgojno-obrazovnog rada s djecom iz stava (1) ovog člana utvrđuju se ciljevi i zadaci, sadržaj i vrsta, te profili i školska sprema zaposlenih koji realiziraju svaki od ovih programa, a na osnovu prethodno pribavljene saglasnosti Ministarstva.

Član 26.

(Vrste programa)

- (1) U predškolskim ustanovama Unsko-sanskog kantona realiziraju se slijedeći programi:
- cjeloviti razvojni programi
 - specijalizirani razvojni programi
 - interventni, kompenzacioni i rehabilitacioni programi
 - programi jačanja roditeljskih kompetencija

- e) programi za djecu u godini pred polazak u školu koja nisu obuhvaćena nekim oblikom predškolskog odgoja i obrazovanja.
- (2) Programme iz stava (1) a), c) i e) ovog člana donosi ministar/ministrica, a programe iz tačaka b) i d) donosi predškolska ustanova u saradnji s Pedagoškim zavodom.

Član 27.
(Cjeloviti razvojni program)

- (1) Cjelovitim razvojnim programom predškolskog odgoja i obrazovanja utvrđuju se obim, oblici i metodologija odgojno-obrazovnog rada s djecom od šest mjeseci do polaska u osnovnu školu.
- (2) Cjeloviti razvojni program osigurava uvjete za cjelovit razvoj djeteta predškolskog uzrasta.
- (3) Strukturu cjelovitog razvojnog programa iz stava (1) ovog člana čine:
- a) programi njege i odgojnog rada s djecom od šest mjeseci do navršene treće godine života
 - b) program odgojno-obrazovnog rada za djecu u četvrtoj godini života
 - c) program odgojno-obrazovnog rada za djecu u petoj i šestoj godini života
 - d) obavezni odgojno-obrazovni program za djecu u šestoj godini života iz člana 16. ovog Zakona.
- (4) Cjeloviti razvojni program obavezno se ostvaruje u predškolskoj ustanovi, u ustanovi socijalne zaštite za djecu bez roditeljskog staranja ili u drugim odgojno-obrazovnim ustanovama u kojima se radi s djecom predškolskog uzrasta.

Član 28.
(Specijalizirani razvojni programi)

- (1) Specijalizirani razvojni programi predškolskog odgoja i obrazovanja sadrže kontinuirane ili povremene aktivnosti koje se mogu organizirati jednom ili više puta nedjeljno, u trajanju od jednog, dva ili više sati, u skladu sa potrebama i interesom porodice i djeteta.
- (2) Specijalizirani programi predškolskog odgoja i obrazovanja sadrže odgojno-obrazovni rad iz muzičke i likovne umjetnosti, sporta, lutkarstva, stranih jezika, rekreacije i drugih oblasti koje su u funkciji zadovoljavanja posebnih interesa i sklonosti djece.

Član 29.
(Interventni, kompenzacioni i rehabilitacioni programi)

- (1) Interventnim, kompenzacionim i rehabilitacionim programima predškolskog odgoja i obrazovanja utvrđuju se ciljevi, zadaci, obim, sadržaji i oblici odgojno-obrazovnog rada za djecu koja imaju razvojne teškoće, traumatiziranu djecu, djecu koja u svojoj porodici nemaju uvjete za normalan razvoj, kao što su djeca mentalno, fizički ili na drugi način oboljelih roditelja, djeca društveno neprilagođenih roditelja, djeca iz posebno ugroženih socijalnih kategorija, djeca roditelja posebno niskog obrazovnog nivoa i druga djeca koja zbog uvjeta u kojima žive ne mogu uspješno pratiti druge programe predškolskog odgoja i obrazovanja.
- (2) Interventni, kompenzacioni i rehabilitacioni programi realiziraju se za djecu od šest mjeseci do polaska u osnovnu školu, a najduže do napunjenih 10 godina.
- (3) Interventni, kompenzacioni i rehabilitacioni programi se uz cjeloviti razvojni program izvode u svim predškolskim ustanovama, zavisno od potreba djece, a naročito u ustanovama socijalne zaštite za djecu bez roditeljskog staranja.

Član 30.
(Program jačanja roditeljskih kompetencija)

- (1) Programom jačanja roditeljskih kompetencija utvrđuju se slijedeći sadržaji:
- a) Edukativni
 - razvojne karakteristike i potrebe djeteta predškolske dobi

- djelotvorni i nedjelotvorni odgojni postupci
- prevencija poremećaja u ponašanju
- ovisnosti i roditeljsko ponašanje
- uticaj zaposlenosti i nezaposlenosti na roditeljstvo

b) Informativni

- informiranje i dostupnost prve pomoći
- mjere socijalne zaštite
- informiranje i dostupnost programa zapošljavanja
- mjere zdravstvene zaštite za djecu s posebnim potrebama

c) Promotivni

- promocija odgoja za mir, nenasilno rješavanje sukoba, solidarnost i toleranciju

Član 31.

(Programi za djecu pred polazak u školu koja nisu obuhvaćena nekim oblikom predškolskog odgoja i obrazovanja)

(1) Programima za djecu pred polazak u školu koja nisu obuhvaćena nekim oblikom predškolskog odgoja i obrazovanja osigurava se pravo jednakog pristupa i jednake mogućnosti učešća u odgovarajućem odgoju i obrazovanju za svako dijete.

(2) U okviru ovih programa sva djeca u godini pred polazak u školu moraju provesti najmanje 150 sati.

(3) O boravku djece u predškolskoj ustanovi vodi se posebna evidencija propisana Pravilnikom o vođenju evidencije i dokumentacije u predškolskoj ustanovi koji donosi Ministarstvo.

(4) O boravku djece u okviru ovog programa predškolske ustanove izdaju uvjerenje na obrascima koje propisuje Ministarstvo.

VI PRIMJENA PEDAGOŠKIH STANDARDI I NORMATIVA

Član 32.

(Osiguranje primjene i sadržaji po izboru)

(1) Za provođenje standarda i normativa nadležno je Ministarstvo, a za provođenje zajedničke jezgre u oblasti predškolskog obrazovanja nadležna je Agencija za predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje.

(2) U okviru programa, javne i privatne predškolske ustanove imaju slobodu kreiranja i realizacije određenih sadržaja po svom izboru u skladu s odredbama ovog Zakona.

Član 33.

(Godišnji programi rada i izvještaji o radu)

(1) Predškolske ustanove obavezne su donositi godišnje programe rada.

(2) Godišnji program rada, na prijedlog stručnog vijeća, usvaja upravni odbor predškolske ustanove i dostavlja do kraja septembra tekuće godine Ministarstvu, Pedagoškom zavodu i osnivaču.

(3) Izvještaji o radu za proteklu radnu godinu razmatraju se i usvajaju po istom postupku kao i programi rada, i najkasnije do kraja septembra tekuće godine prosljeđuju Ministarstvu, Pedagoškom zavodu i osnivaču na razmatranje i usvajanje.

(4) Metodologiju izrade godišnjeg programa rada donosi Pedagoški zavod.

Član 34.

(Nadzor i kontrola stručnih standarda i normativa)

(1) Ministarstvo i Pedagoški zavod obavezni su osigurati kontrolne mehanizme stručnog nadzora, pedagoškog praćenja i unapređivanja rada u predškolskim ustanovama kako bi se osiguralo da sve predškolske ustanove rade u skladu sa standardima i normativima.

(2) Nadzor nad stručnim radom predškolske ustanove obuhvata:

- a) praćenje rada predškolske ustanove
- b) praćenje realizacije programa predškolskog odgoja i obrazovanja
- c) praćenje i ocjenjivanje rada odgajatelja/odgajateljica, stručnih saradnika/saradnica i direktora/direktorice predškolske ustanove
- d) pružanje stručne pomoći planiranju, programiranju i organizaciji odgojno obrazovnog rada u predškolskoj ustanovi.

(3) Stručni nadzor vrši Pedagoški zavod.

(4) Upravni nadzor, nadzor nad zakonitošću rada predškolske ustanove i primjenom ovog Zakona vrši općinska odgojno-obrazovna inspekcija i ovlašteni/ovlaštene službenici/službenice Ministarstva, u skladu sa propisima.

VII STRUČNI STANDARDI

Član 35.

(Profil stručnjaka/stručnjakinja)

(1) Profil za obavljanje dužnosti odgajatelja/odgajateljice definiran zajedničkom jezgrom programa za predškolski odgoj i obrazovanje, stepen stručne spreme i ostali uvjeti za obavljanje odgajateljske dužnosti bliže se definiraju standardima i normativima predškolskog odgoja i obrazovanja.

(2) Različite programe predškolskog odgoja i obrazovanja realiziraju odgajatelji/odgajateljice i specijalizirani/e stručnjaci/stručnjakinje različitih profila (pedagozi/pedagoginje, specijalni pedagozi/specijalne pedagoginje, logopedi/logopedice, psiholozi/psihologinje, lječnici/liječnice, socijalni radnici/socijalne radnice) s visokom stručnom spremom.

(3) Njegu i brigu o zaštiti i unapređenju zdravlja djece u dobi od šest mjeseci do polaska u školu realiziraju medicinski radnici/medicinske radnice sa završenim fakultetom, visokom ili srednjom medicinskom školom.

Član 36.

(Asistenti/asistentice i volonteri/volonterke)

U realizaciji programa odgojno-obrazovnog rada mogu učestvovati i lica s visokom, višom i srednjom stručnom spremom odgojno-obrazovnog i medicinskog smjera u svojstvu asistenta/asistentica i volontera/volonterki.

Član 37.

(Polaganje stručnog ispita)

(1) Odgajatelji/odgajateljice, stručni saradnici/stručne saradnice i saradnici/saradnice koji prvi put zasnivaju radni odnos u predškolskoj ustanovi imaju status pripravnika/pripravnica.

(2) Pripravnički staž traje najmanje šest mjeseci, a najviše jednu godinu, a po završetku pripravničkog staža pripravnik/pripravnica je obavezan/obavezna položiti stručni ispit.

(3) Osobama bez radnog iskustva predškolska ustanova može omogućiti volonterski rad i polaganje stručnog ispita, a da ih pri tome ne zaposli.

(4) Predškolska ustanova dužna je pripravniku/pripravnici izdati rješenje o pripravničkom stažu sa rokom polaganja stručnog ispita i odrediti mentora/mentorica koji/a će ga/je pripremati za ispit.

(5) Ako pripravnik/pripravnica u predškolskoj ustanovi ne položi stručni ispit u roku naznačenom u rješenju, prestaje mu/joj radni odnos u toj ustanovi.

(6) Ministar/ministrica će pitanje polaganja stručnih ispita bliže regulirati posebnim pravilnikom.

Član 38.

(Ocjenjivanje i napredovanje zaposlenika/zaposlenica)

(1) Rad zaposlenika/zaposlenica se ocjenjuje na osnovi Pravilnika o ocjenjivanju i napredovanju koji donosi ministar/ministrica.

(2) Sastavni dio Pravilnika su kriteriji kojima se definira napredovanje i sticanje posebnih zvanja odgajatelja/odgajateljica i stručnih saradnika/saradnica.

Član 39.

(Ljekarski pregledi)

(1) Odgajatelji/odgajateljice i druga stručna lica moraju biti zdravstveno pregledani/ne do početka školske godine za tu godinu.

(2) Lice koje boluje od zarazne ili duševne bolesti ili ima psihičke poremećaje ne može obavljati odgojno-obrazovni rad u predškolskoj ustanovi.

(3) Ako se tokom godine ustanovi da je odgajatelj/odgajateljica ili drugo stručno lice oboljelo od zarazne ili duševne bolesti, ima psihičke poremećaje ili konzumira alkohol ili opojna sredstva bit će udaljeno iz odgojno-obrazovnog rada u predškolskoj ustanovi.

(4) Pravilima ustanove bliže se određuje postupak prema takvom licu i njegov daljnji radni status.

Član 40.

(Stručni organi)

Stručno vijeće i stručni aktivni su stručni organi koji obavljaju stručnu funkciju u predškolskim ustanovama.

Član 41.

(Stručno vijeće)

(1) Stručno vijeće čine svi stručni zaposlenici/stručne zaposlenice u predškolskoj ustanovi, a obavlja slijedeće poslove:

- a) prati i analizira organizaciju i realizaciju programa odgojno-obrazovnog rada
- b) utvrđuje program stručnog usavršavanja odgajatelja/odgajateljica i prati njegovu realizaciju
- c) razmatra i utvrđuje prijedlog godišnjeg programa rada
- d) razmatra i daje primjedbe na izvještaje o radu stručnih tijela/komisija/odbora/aktiva
- e) formira, prati i analizira rad stručnih tijela / komisija / odbora / aktiva
- f) kandidira predstavnike/predstavnice zaposlenika u upravnom odboru
- g) predlaže i prati realizaciju saradnje s roditeljima i lokalnom zajednicom

(2) Stručnim vijećem rukovodi direktor/direktorica predškolske ustanove.

Član 42.

(Stručni aktivni)

(1) Stručni aktivni formiraju se od stručnih radnika/stručnih radnica po uzrasnim grupama u kojima se realizira odgojno-obrazovni proces.

(2) Stručni aktivni obavlja slijedeće poslove:

- a) brine o usklađivanju rada istih uzrasnih grupa
- b) poduzima mjere za uspješnu realizaciju programa u svom aktivu
- c) prati cjelokupan razvoj i aktivnost djece i predlaže mjere za njihovu uspješnost

(3) Stručnim aktivom rukovodi predsjednik/predsjednica aktiva kojeg/koju biraju članovi/članice aktiva.

- (4) U predškolskim ustanovama koje zbog kapaciteta i veličine ustanove ne mogu formirati stručne aktive, poslove stručnih aktiva obavljat će stručno vijeće.
- (5) Stručni aktivni mogu se formirati na nivou predškolske ustanove, općine i Kantona.

VIII ORGANI UPRAVLJANJA I RUKOVOĐENJA PREDŠKOLSKIM USTANOVAMA

Član 43. (Upravni odbor)

- (1) Organ upravljanja u predškolskoj ustanovi je upravni odbor.
- (2) Upravni odbor javne predškolske ustanove imenuje i razrješava osnivač.
- (3) Upravni odbor javne predškolske ustanove ima pet članova/članica. Dva člana/članice imenuju se iz reda osnivača, dva iz reda stručnih radnika predškolske ustanove i jedan iz reda roditelja.**
- (4) Članovi/članice upravnog odbora iz reda osnivača biraju se na osnovi javnog konkursa, u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine.
- (5) Članove/članice upravnog odbora iz reda stručnih radnika/radnica predlaže stručno vijeće predškolske ustanove.
- (6)) Člana/članicu upravnog odbora iz reda roditelja predlaže vijeće roditelja predškolske ustanove.
- (7) Sastav upravnog odbora predškolske ustanove mora odražavati nacionalnu strukturu djece i roditelja, osoblja i osnivača, onako kako ona u datom trenutku izgleda, u principu, prema popisu stanovništva u Bosni i Hercegovini iz 1991. godine.
- (8) Članovi/članice upravnog odbora biraju se na period od 4 godine, s mogućnošću još jednog izbora.
- (9) Kriteriji za izbor članova/članica upravnog odbora regulirat će se Pravilima ustanove.**
- (10) Način rada upravnog odbora regulirat će se poslovníkom o radu upravnog odbora.

Član 44. (Poslovi upravnog odbora)

- (1) Upravni odbor odgovoran je za utvrđivanje i provođenje politike predškolske ustanove, generalno upravljanje predškolskom ustanovom i efikasno korištenje kadrovskih i materijalnih potencijala.
- (2) Upravni odbor, pored poslova utvrđenih zakonom, obavlja i slijedeće poslove:
- a) odlučuje o svim pitanjima obavljanja djelatnosti radi kojih je ustanova osnovana, ako zakonom nije određeno da o njima odlučuje drugi organ ustanove
 - b) razmatra plan upisa djece
 - c) razmatra rezultate predškolskog odgoja i obrazovanja
 - d) odlučuje o prigovorima roditelja na rad ustanove i stručnih radnika/radnica
 - e) donosi pravila predškolske ustanove
 - f) imenuje i razrješava direktora/direktorice predškolske ustanove
 - g) objavljuje konkurs za izbor odgajatelja/odgajateljica i stručnih saradnika/saradnica
 - h) vrši izbor, prijem i odlučuje o prestanku rada stručnih radnika/radnica
 - i) odlučuje o žalbama po konkursu
 - j) usvaja godišnji program rada predškolske ustanove
 - k) razmatra i usvaja izvještaj o realizaciji godišnjeg programa rada predškolske ustanove
 - l) prati uspjeh djece i poduzima mjere za unapređivanje uvjeta rada u predškolskoj ustanovi i poboljšanje odgojno-obrazovnog rada
 - m) donosi opći akt o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mjesta i druge opće akte u skladu sa zakonom i pravilima predškolske ustanove
 - n) donosi finansijski plan i usvaja godišnji obračun
 - o) usmjerava, kontrolira i ocjenjuje rad direktora/direktorice
 - p) rješava sva pitanja odnosa s osnivačem
 - q) odlučuje o prigovorima radnika/radnica na rješenja kojima je drugi organ, određen pravilima ustanove, odlučio o pravu, odgovornosti i obavezama radnika/radnica iz radnih odnosa

- r) najmanje jednom godišnje podnosi osnivaču izvještaj o svom radu

Član 45.
(Direktor/direktorica)

- (1) Direktora/direktoricu javne predškolske ustanove imenuje i razrješava upravni odbor na osnovi javnog konkursa, u skladu sa Zakonom o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine, uz saglasnost osnivača.
- (2) Direktor/direktorica se imenuje na period od četiri godine i može biti još jednom uzastopno imenovan.
- (3) Direktor/direktorica predškolske ustanove mora imati visoku stručnu spremu iz oblasti predškolskog odgoja, pedagogije, specijalne pedagogije ili psihologije i društvenih nauka i najmanje pet godina radnog iskustva u struci. Izuzetno, za direktora/direktoricu predškolske ustanove može biti imenovan istaknuti/ta, u praksi dokazani/na nastavnik/nastavnica predškolskog odgoja i obrazovanja.

Član 46.
(Vršilac dužnosti direktora/direktorice)

- (1) Ako se na konkursu ne izabere direktor/direktorica, upravni odbor bez konkursa imenuje vršioca dužnosti iz reda odgajatelja/odgajateljica i stručnih saradnika/saradnica, koji/e ispunjavaju uvjete konkursa.
- (2) Vršilac dužnosti imenuje se do imenovanja direktora/direktorice, a najduže do 2 mjeseca .
- (3) Vršilac dužnosti ima sva prava i dužnosti direktora/direktorice.

Član 47.
(Poslovi direktora/direktorice)

- (1) Direktor/direktorica je odgovoran/na za rukovođenje predškolskom ustanovom i za realizaciju njenih programskih aktivnosti.
- (2) Direktor/direktorica predškolske ustanove pored poslova i zadataka utvrđenih zakonom obavlja slijedeće poslove:
- a) zastupa i predstavlja predškolsku ustanovu i odgovoran je za zakonitost rada
 - b) predlaže upravnom odboru program rada predškolske ustanove, te mjere i aktivnosti za njegovo provođenje
 - c) podnosi upravnom odboru izvještaj o radu i finansijskom poslovanju predškolske ustanove
 - d) odlučuje o pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenika iz radnog odnosa
 - e) vrši ocjenjivanje zaposlenika u skladu s rezultatima rada
 - f) izvršava odluke upravnog odbora
 - g) rukovodi radom stručnog vijeća
 - h) obavlja i druge poslova i zadatke predviđene zakonom i pravilima predškolske ustanove.

Član 48.
(Razrješenje direktora/direktorice prije isteka roka na koji je imenovan/a)

- (1) Upravni odbor može razriješiti direktora/direktoricu i prije isteka roka na koji je imenovan/a:
- a) na lični zahtjev
 - b) ako su zbog provođenja akata ili odluke koju je donio, nastale veće štete za ustanovu, korisnike usluga ili radnike zaposlene u predškolskoj ustanovi
 - c) ako upravni odbor utvrdi da predškolska ustanova ne ostvaruje uspješno programske zadatke
- (2) U slučajevima iz stava (1) b) i c) razrješenje direktora/direktorice javne predškolske ustanove može od upravnog odbora zahtijevati osnivač.

Član 49.
(Vijeće roditelja)

- (1) Roditelji imaju pravo osnovati vijeće roditelja, a predškolska ustanova ima obavezu da im u tome pomogne. Članove ovog vijeća biraju roditelji.
- (2) Način i procedura osnivanja i rada vijeća roditelja utvrđuje se pravilima predškolske ustanove.
- (3) Vijeće roditelja:
 - a) promovira interese predškolske ustanove u lokalnoj zajednici
 - b) prezentira stavove roditelja upravnom odboru predškolske ustanove ili bilo kojoj drugoj zainteresiranoj strani
 - c) podstiče angažman roditelja i zajednice u radu predškolske ustanove
 - d) učestvuje u pripremi i realizaciji odgovarajućih projekata koji promoviraju i podržavaju odgojno-obrazovni rad u predškolskoj ustanovi
 - e) informira upravni odbor o svojim stavovima kada ocijeni da je to potrebno ili na zahtjev upravnog odbora, o svakom pitanju koje se odnosi na rad predškolske ustanove
 - f) kandidira predstavnika roditelja u upravni odbor.

IX OPĆI AKTI PEDŠKOLSKE USTANOVE

Član 50.
(Pravila)

- (1) Predškolska ustanova ima pravila koja donosi upravni odbor, uz saglasnost osnivača, kao osnovni opći akt predškolske ustanove.
- (2) Pravilima se definiraju sva bitna pitanja organizacije, načina rada i kućnog reda predškolske ustanove, a posebno odredbe o:
 - a) nazivu, sjedištu i osnivaču ustanove
 - b) pečatu predškolske ustanove
 - c) obavezama ustanove prema osnivaču
 - d) unutrašnjoj organizaciji
 - e) djelatnosti ustanove i načinu i uvjetima obavljanja te djelatnosti
 - f) upravljanju ustanovom i proceduri izbora upravnog odbora
 - g) imenovanju i razrješavanju direktora/direktorice
 - h) načinu i proceduri osnivanja i rada vijeća roditelja
 - i) drugim organima ustanove i njihovim pravima, obavezama i odgovornostima
 - j) uređivanju vrsta, oblika i organizacije odgojno-obrazovnog rada
 - k) odnosu prema korisnicima/korisnicama usluga
 - l) statusnim promjenama
 - m) općim aktima koji se donose u predškolskoj ustanovi, kao i načinu njihovog donošenja.

X EVIDENCIJA I DOKUMENTACIJA

Član 51.
(Obaveza vođenja evidencije i dokumentacije)

- (1) Predškolska ustanova obavezna je voditi svu potrebnu pedagošku dokumentaciju i evidenciju predviđenu ovim Zakonom, ostalim zakonskim i podzakonskim aktima.
- (2) Predškolska ustanova posebno je obavezna voditi evidenciju o:
 - a) djeci upisanoj u predškolsku ustanovu
 - b) praćenju i napredovanju djece

- c) prikupljanju sredstava od roditelja, osnivača i donatora
 - d) djeci s posebnim potrebama
 - e) djeci smještenoj u druge porodice,
- (3) Rokovi i način čuvanja dokumentacije iz stava (2) ovog člana, kao i njihov izgled reguliraju se posebnim pravilnikom koji donosi ministar.

XI FINANSIRANJE

Član 52.

(Sredstva koja osigurava osnivač)

- (1) Općine Unsko-sanskog kantona preuzimaju prava osnivača javnih predškolskih ustanova istovremeno s prijenosom sredstava potrebnih za njihov rad i time osiguravaju:
- a) sredstva potrebna za osnivanje i početak rada predškolske ustanove
 - b) plaće i naknade zaposlenika
 - c) materijalne troškove
 - d) nabavku osnovne opreme i učila
 - e) potrošni materijal za odgojno-obrazovni rad
 - f) amortizaciju i tekuće investiciono održavanje objekata
 - g) dio radno-igrovnog materijala (igračke i drugi osnovni didaktički materijal).
- (2) Osnivač privatne predškolske ustanove osigurava sredstva potrebna za osnivanje, rad i provođenje programa predškolskog odgoja i obrazovanja u skladu s pedagoškim standardima i normativima za predškolski odgoj i obrazovanje.
- (3) Općine Unsko-sanskog kantona mogu sufinansirati i privatne predškolske ustanove, a na osnovu Odluke koju donosi Općinsko vijeće.

Član 53.

(Sredstva iz drugih izvora)

- Programi predškolskog, odgoja i obrazovanja, izuzev obaveznog predškolskog odgoja, finansijski se mogu podržavati i na slijedeći način:
- a) od roditelja djece predškolske dobi, zavisno od njihovog socijalnog statusa
 - b) donacijama
 - c) legatima
 - d) iz drugih izvora

Član 54.

(Participacija korisnika usluga)

Sredstva za realizaciju specijaliziranih programa rada i troškove ishrane djece osiguravaju korisnici usluga.

Član 55.

(Obaveze Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta)

Ministarstvo je dužno osigurati :

- a) profesionalno usavršavanje kadrova
- b) razvoj predškolskih programa rada
- c) evaluaciju predškolskih programa rada

Član 56.

(Obaveze Ministarstva zdravstva i socijalne politike)

Ministarstvo zdravstva i socijalne politike, u skladu sa zakonom, sufinansira dio troškova za:

- a) djecu bez roditeljskog staranja
- b) djecu s posebnim potrebama
- c) djecu invalida
- d) djecu civilnih žrtava rata
- e) djecu nezaposlenih roditelja
- f) djecu samohranih roditelja
- g) djecu korisnika socijalnih primanja
- h) djecu redovnih studenata
- i) djecu iz hraniteljskih porodica

Član 57.

(Zdravstvena zaštita)

Ministarstvo zdravstva i socijalne politike, u okviru zdravstvene zaštite korisnika usluga predškolskog odgoja i obrazovanja osigurava:

- a) finansiranje preventivnih programa i programa zaštite i unapređivanja zdravlja djece
- b) profesionalno usavršavanje zdravstvenih radnika/radnica i specijalnih pedagoga/pedagoginja
- c) sanitarne preglede svih zaposlenih
- d) preglede djece pred upis u predškolsku ustanovu

XII ZAŠTITA PRAVA

Član 58.

(Prijave zbog kršenja Zakona)

(1) Prijave zbog kršenja principa definiranih ovim Zakonom mogu se podnijeti inspektoru/inspektorici za predškolski odgoj i obrazovanje, koji će rješenjem utvrditi opravdanost takvog kršenja i naložiti njegovo otklanjanje.

(2) Ako rješenje ne bude doneseno u roku od 30 dana od dana podnošenja prijave, ili ako stranka ne bude zadovoljna rješenjem, ona može podnijeti žalbu Ministarstvu, koje je obavezno žalbu riješiti u roku od 30 dana.

(3) Nezadovoljna stranka može pokrenuti postupak pred nadležnim sudom.

Član 59.

(Pokretanje disciplinskog postupka)

(1) Protiv lica koje se ponaša suprotno ovom Zakonu disciplinski postupak može pokrenuti predškolska ustanova, inspektor/inspektorica za predškolski odgoj i obrazovanje ili Ministarstvo.

(2) U slučaju sumnje da je izvršeno krivično djelo, predškolska ustanova, inspektor/inspektorica za predškolski odgoj i obrazovanje ili Ministarstvo obavijestit će odgovarajući organ krivičnog gonjenja.

Ž

XIII KAZNE NE ODREDBE

Član 60.
(Kazne za prekršaj)

- (1) Novčanom kaznom od 1.000 do 4.000 KM kaznit će se za prekršaj predškolska ustanova ako:
 - a) primi u ustanovu dijete bez ljekarskog uvjerenja (član 17. ovog Zakona)
 - b) počne rad prije upisa u Registar predškolskih ustanova i sudski registar (član 21. ovog Zakona)
 - c) realizira programe koje nije donio nadležni organ (član 26. ovog Zakona)
 - d) ne ostvaruje cjeloviti razvojni i interventni, kompenzacioni i rehabilitacioni program (član 27. i 29. ovog Zakona)
 - e) ne pridržava se općih akata koji se donose u predškolskoj ustanovi, kao i načina njihovog donošenja (član 50. ovog Zakona)
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se odgovorno lice u predškolskoj ustanovi, novčanom kaznom od 400 do 1.500 KM.

Član 61.
(Kazne za prekršaj)

- (1) Novčanom kaznom od 500 do 2.000 KM kaznit će se za prekršaj predškolska ustanova ako:
 - a) na vrijeme ne donese i/ili ne dostavi godišnji program rada i izvještaj o radu (član 33. ovog Zakona)
 - b) onemogući nesmetano i potpuno obavljanje nadzora (član 34. ovog Zakona)
 - c) ne omogući zaposleniku/zaposlenici polaganje stručnog ispita (član 37. ovog Zakona)
 - d) ne vrši ocjenjivanje zaposlenika/zaposlenica (član 38. ovog Zakona)
 - e) ne organizira ljekarski pregled zaposlenika/zaposlenica (član 39. ovog Zakona)
 - f) ne vodi ili neuredno vodi propisanu dokumentaciju i evidenciju (član 51. ovog Zakona)
- (2) Za prekršaj iz stava (1) ovog člana kaznit će se odgovorno lice u predškolskoj ustanovi, novčanom kaznom od 400 do 1.000 KM.

Član 62.
(Kazne za prekršaj roditelja)

- (1) Novčanom kaznom od 500 KM kaznit će se roditelji ako ne dozvole djetetu pohađanje programa pred polazak u školu za djecu koja nisu obuhvaćena nekim oblikom predškolskog odgoja i obrazovanja (član 16. ovog Zakona).
- (2) Ukoliko ni poslije izvršene kazne roditelji ne izvrše obavezu iz stava (1) ovog člana, kazna se ponavlja.

XIV PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 63.
(Obaveza donošenja ostalih propisa i akata)

- (1) Vlada će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona donijeti:**
 - a) Kriterije kojima se utvrđuju uvjeti i način finansiranja obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja (član 16. Zakona).**
- (2) Ministarstvo će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona donijeti:
 - a) Pedagoške standarde i normative (član 15. Zakona)
- (3) Ministar/ministrica će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona donijeti:
 - a) Pravilnik o prijemu djece u predškolske ustanove (član 17. Zakona)
 - b) Pravilnik o sadržaju i načinu vođenja Registra predškolskih ustanova (član 21. Zakona)
 - c) Programe odgojno-obrazovnog rada (član 26. Zakona)
 - d) Pravilnik o polaganju stručnog ispita (član 37. Zakona)
 - e) Pravilnik o ocjenjivanju i napredovanju zaposlenika/zaposlenica predškolskih ustanova (član 38. Zakona)

- f) Pravilnik o načinu vođenja dokumentacije i evidencije (član 51. Zakona)
- (4) Pedagoški zavod će u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona donijeti:
- a) Metodologiju izrade godišnjeg programa rada predškolske ustanove (član 33. Zakona)

Član 64.

(Prelazak na obavezno predškolsko obrazovanje)

- (1) Obavezno predškolsko obrazovanje za djecu u godini prije polaska u osnovnu školu u skladu s ovim Zakonom započet će postupno, od školske 2011/12. godine, u skladu s Programom obaveznog predškolskog obrazovanja.
- (2) U Budžetu Unsko-sanskog kantona za 2011. godinu planirat će se sredstva za sufinansiranje stvaranja uvjeta za uvođenja obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja.

Član 65.

(Prijelazni period za uspostavljanje stručnih standarda)

- (1) Odgajatelji/odgajateljice koji na dan stupanja na snagu ovog Zakona imaju više od 20 godina staža sa višom ili srednjom školskom spremom mogu ostati u odgojno-obrazovnom procesu do odlaska u penziju.
- (2) Odgajatelji/odgajateljice koji na dan stupanja na snagu ovog Zakona imaju manje od 20 godina staža sa višom ili srednjom školskom spremom mogu nastaviti rad u odgojno-obrazovnom procesu, uz obavezu da u roku od 5 godina od dana stupanja na snagu ovog zakona završe studij za sticanje odgovarajuće visoke stručne spreme.

Član 66.

(Usklađivanje akata i organizacije)

- (1) Predškolske ustanove su dužne uskladiti svoju organizaciju, djelatnost i opće akte s odredbama ovog Zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja Zakona na snagu.
- (2) Predškolske ustanove koje su registrirane na području Unsko-sanskog kantona u skladu sa Zakonom o predškolstvu ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona" broj: 3/97) dužne su izvršiti reverifikaciju uvjeta rada u skladu s ovim Zakonom u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Član 67.

(Prestanak važenja prethodnog zakona)

Stupanjem na snagu ovog Zakona prestaje primjena Zakona o predškolstvu ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona" broj: 3/97. i 6/05.)

Član 68.

(Finansiranje djelatnosti predškolskog odgoja i obrazovanja u prijelaznom periodu)

- (2) U prijelaznom periodu bruto plaće zaposlenika javnih predškolskih ustanova finansirat će se iz granta predškolskog obrazovanja – dječiji vrtići.

Član 68.a

Radi izjednačavanja uvjeta organiziranja predškolskog odgoja i obrazovanja u svim općinama, dosadašnji osnivač, Skupština Unsko-sanskog kantona se obavezuje u 2010.godini osnovati javnu ustanovu u općini Bužim, te u 2011.godini izgraditi objekt na građevinskoj parceli koju će odrediti općina Bužim.

Član 69.
(Stupanje na snagu)

Ovaj Zakon objaviće se u "Službenom glasniku Unsko-sanskog kantona" a stupiće na snagu a) kada se izvrši nova raspodjela prihoda za osnovno i predškolsko obrazovanje u korist općina Unsko-sanskog kantona; b) stupanjem na snagu Zakona o lokalnoj samoupravi.

Broj:01-02-1-500/10

Bihać, 14.maja 2010.

Predsjedavajući Skupštine

Unsko-sanskog kantona

Admir Hadžipašić

O B R A Z L O Ž E N J E

Pravni osnov:

Pravni osnov za donošenje ovog zakona sadržan je u članu 2. b) poglavlje 4 i članu 11.b) odjeljak A, poglavlje V Ustava Unsko-sanskog kantona ("Službeni glasnik Unsko-sanskog kantona", broj: 1/04 i 11/04), kao i u članu 51. Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj: 88/07).

Razlozi za donošenje Zakona

Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine je u skladu sa članom IV 4 a) Ustava Bosne i Hercegovine, na 16. sjednici Predstavničkog doma, održanoj 11. i 30. 10. 2007. godine i 9. sjednici Doma naroda, održanoj 29. 10. 2007. godine usvojila Okvirni zakon o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini, koji je stupio na snagu 21. 11. 2007. godine, objavljivanjem u "Službenom glasniku Bosne i Hercegovine", broj: 88/07 . Ovim Zakonom su utvrđeni principi, ciljevi, standardi i normativi za pripremu zajedničke jezgre programa za obavljanje funkcije predškolskog odgoja i obrazovanja, kao i upravljanje, rukovođenje, stručni standardi, vrste evidencije, finansiranje, nadzor i druga pitanja u vezi s organizacijom i osnivanjem predškolskih ustanova.

U članu 51. propisana je obaveza donošenja usklađenih zakona na nižim nivoima vlasti, u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu Okvirnog zakona. Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta Unsko-sanskog kantona formiralo je Stručnu komisiju koja je na osnovu analize postojećeg Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju Unsko-sanskog kantona utvrdila da je neophodno izvršiti njegove značajne korekcije, te predložila donošenje novog zakona, što je i prihvaćeno. Komisija je ministru obrazovanja, nauke, kulture i sporta predložila odgovarajući tekst kantonalnog zakona, koji je nakon određenih korekcija i usaglašavanja predložen u tekstu koji je upućen u zakonsku proceduru: Nakon usvajanja Nacrta Zakona provedena je javna rasprava i pripremljen Prijedlog Zakona.

Obrazloženje predloženih rješenja

U najvećoj mjeri ovaj Prijedlog Zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju sadrži odrednice koje podrazumijevaju usklađivanje s Okvirnim zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini, kao i odrednice koje na uobičajen način utvrđuju predmet zakona, djelatnost, principe, ciljeve i zadatke predškolskog odgoja i obrazovanja, prava i obaveze predškolskih ustanova, njihovih osnivača, kao i korisnika usluga predškolskog odgoja i obrazovanja, standarde i normative za obavljanje ove djelatnosti, uvjete za osnivanje predškolskih ustanova, prava i obaveze zaposlenika, formiranje i djelovanje stručnih, rukovodnih upravnih i nadzornih organa, propisuju obavezni akti predškolske ustanove, vođenje dokumentacije i evidencije u predškolskoj ustanovi i slično.

U ovom obrazloženju osvrnut ćemo se posebno na ona predložena rješenja koja predstavljaju specifičnost u odnosu na rješenja koja postoje u važećem Zakonu o predškolskom odgoju i obrazovanju.

Poglavlje I OSNOVNE ODREDBE

U osnovnim odredbama naveden je predmet Zakona, utvrđena funkcija predškolskog odgoja i obrazovanja kao sastavnog dijela cjelovitog odgojno-obrazovnog sistema Unsko-sanskog kantona te navedene osnovne obaveze obrazovnih vlasti u pogledu osiguranja uvjeta za odgoj i obrazovanje pod jednakim uvjetima za svu djecu.

Poglavlje II PRINCIPI I CILJEVI PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA

Principi i ciljevi predškolskog odgoja i obrazovanja u Unsko-sanskom kantonu utvrđeni su u članu 4. – 12. Zakona. Navedeni su osnovni razvojni principi:

- humanističko-razvojni princip
- princip profesionalne autonomije i stručne odgovornosti
- princip demokratičnosti.

Opći cilj predškolskog odgoja i obrazovanje je utvrđen da se u skladu s savremenim naučnim dostignućima najmlađoj generaciji osiguraju optimalni uvjeti za tjelesni, intelektualni, emocionalni i socijalni razvoj, kao preduvjet za uspješan daljnji odgoj i obrazovanje, uz zabranu bilo kojeg oblika diskriminacije

Principi i ciljevi koji osiguravaju osnovna prava djece propisani ovim zakonom su jednako pravo pristupa, osiguranje najboljeg interesa djeteta, osiguranje vlastitih vrijednosti, pravo na jezik, poštovanje vjerskih sloboda, pravo roditelja i djece na izbor predškolske ustanove.

Svi navedeni principi koji će se ostvarivati u predškolskim ustanovama Unsko-sanskog kantona usklađeni su sa Ustavom Bosne i Hercegovine i Ustavom Unsko-sanskog kantona, Konvencijom o pravima djeteta, Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i Okvirnom konvencijom za zaštitu nacionalnih manjina.

Poglavlje III FUNKCIJE PREDŠKOLSKOG ODGOJA I OBRAZOVANJA

Funkcije predškolskog odgoja i obrazovanja u Unsko-sanskom kantonu utvrđene su u članu 13. – 17. Zakona, a posebno ističemo sljedeće:

- osiguranje uvjeta za optimalan razvoj svakog djeteta
- pomoć roditeljima u brizi za njegu, zaštitu, razvoj, odgoj i opće blagostanje djeteta
- dopunjavanje porodičnog odgoja.

Predškolske ustanove funkciju odgoja i obrazovanja obavljaju u skladu s planovima i programima koji moraju biti usklađeni sa zajedničkom jezgrom programa, iz člana 22. Okvirnog zakona o predškolskom odgoju i obrazovanju u Bosni i Hercegovini, u skladu sa Pedagoškim standardima i normativima. Pedagoške standarde donosi Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta.

Posebno treba istaći novinu u ovom Zakonu, navedenu u članu 16. kojom je u skladu sa Okvirnim zakonom utvrđeno da je u godini pred polazak u osnovnu školu predškolski odgoj i obrazovanje obavezno za svu djecu predškolskog uzrasta, po posebnom programu koji donosi ministar, a uvjeti i način finansiranja se reguliraju kriterijima koje donosi Vlada Unsko-sanskog kantona.

Prijem djece u predškolske ustanove, osim djece koja se u skladu sa članom 16. obavezno uključuju u predškolski odgoj, vrši se tokom cijele godine, bez diskriminacije, osiguravajući jednake mogućnosti za prijem svakog djeteta.

Poglavlje IV OSNIVANJE, RAD I PRESTANAK RADA PREDŠKOLSKE USTANOVE

U članu 18. – 23. definirani su uvjeti za osnivanje, rad i prestanak rada predškolske ustanove. Predviđeno je da predškolsku ustanovu može osnovati domaće i strano pravno i fizičko lice u svim oblicima svojine, ako su osigurana sredstva za osnivanje i početak rada i ispunjeni uvjeti za osnivanje. U skladu sa tačkom 22. Programa mjera za suzbijanje posljedica recesije, koje je donijela Skupština Unsko-sanskog kantona, na 36. sjednici, održanoj 18. 5. 2009. godine, predviđeno je da javnu predškolsku ustanovu osniva općina (općinsko vijeće), u skladu sa Zakonom o ustanovama, te principima, standardima i normativima utvrđenim ovim Zakonom. Članom 8. Zakona o principima lokalne samouprave u Federaciji Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 49/06) također je definirano da jedinice lokalne samouprave imaju nadležnost za utvrđivanje politike predškolskog obrazovanja, unapređenje mreže ustanova, te upravljanje i finansiranje javnih ustanova predškolskog obrazovanja. Uvjeti za osnivanje propisani su na isti način za sve predškolske ustanove.

U ovom dijelu regulirana su i pitanja vezana za osnivački akt, uvjete za početak rada, statusne promjene i prestanak rada i organizacione forme (jaslice, vrtić, program obaveznog predškolskog odgoja i obrazovanja). Posebno je naglašena obaveza uključivanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama i djece bez roditeljskog staranja u predškolske ustanove, prema programima koji su prilagođeni njihovim potrebama, a samo izuzetno rad se može djelimično ili potpuno realizirati u posebnim predškolskim ustanovama (član 24. stav 2, 3, 4. i 5.)

Poglavlje V PROGRAMI PREDŠKOLSKIH USTANOVA

Članom 24. – 31. regulirana je organizacija rada predškolskih ustanova, prema programima koji obavezno sadrže zajedničku jezgru cjelovitih razvojnih programa za rad u predškolskoj ustanovi. Navedeni su namjena i sadržaj programa, vrste programa (cjeloviti razvojni programi, specijalizirani razvojni programi, interventni, kompenzacioni i rehabilitacioni programi, programi jačanja roditeljskih kompetencija i programi za djecu u godini pred polazak u osnovnu školu).

Poglavlje VI PRIMJENA PEDAGOŠKIH STANDARDA I NORMATIVA

Članom 32. – 34. regulirana je primjena pedagoških standarda i normativa za rad predškolskih ustanova, kojima se osigurava dosljedna i efikasna primjena zajedničke jezgre programa u svim predškolskim ustanovama Unsko-sanskog kantona.

U ovom poglavlju regulirana je i obaveza predškolskih ustanova da donose godišnje programe rada i dostavljaju ih osnivaču i Pedagoškom zavodu, kao i pitanja nadzora i kontrole stručnih standarda i normativa, za koje su nadležni Pedagoški zavod (stručni nadzor) i Ministarstvo obrazovanja, nauke, kulture i sporta (upravni nadzor, nadzor nad zakonitošću rada i primjenom ovog Zakona).

Poglavlje VII – STRUČNI STANDARDI

Stručni standardi regulirani su članom 35. – 42. ovog Zakona. U ovom dijelu posebno ističemo da predložene programe predškolskog odgoja i obrazovanja realiziraju odgajatelji i specijalizirani stručnjaci različitih profila sa visokom stručnom spremom. To je značajna novina u odnosu na važeći Zakon o predškolstvu, a regulirana je u skladu sa članom 29. Okvirnog zakona. Njegu djece jasličkog uzrasta realiziraju medicinski radnici sa završenom visokom, višom ili srednjom školom medicinske struke.

Zakon daje mogućnost angažiranja asistenata i volontera. Predložen je obavezni zdravstveni pregled svih lica zaposlenih u predškolskim ustanovama, najdalje do početka svake školske godine.

Utvrđena je procedura polaganja stručnog ispita, te ocjenjivanja i napredovanja zaposlenika.

U ovom dijelu reguliran je rad stručnih organa predškolske ustanove (stručno vijeće i stručni aktivni).

Poglavlje VIII ORGANI UPRAVLJANJA I RUKOVOĐENJA PREDŠKOLSKOM USTANOVOM

U članu 43. - 49. regulirana su uobičajena pitanja vezana za formiranje, izbor i imenovanje organa upravljanja i rukovođenja, kao i njihove obaveze i nadležnosti.

Predloženo je da upravni odbor predškolske ustanove ima pet članova (jedan iz reda osnivača, dva iz reda stručnih radnika predškolske ustanove, jedan iz reda roditelja i jedan iz reda lokalne zajednice). Upravni odbor imenuje i razrješava osnivač.

Predloženo je da direktora/direktorice javne predškolske ustanove imenuje i razrješava upravni odbor, prema odredbama Zakona o ministarskim, vladinim i drugim imenovanjima Federacije Bosne i Hercegovine, **uz saglasnost ministra/osnivača.** Predloženo je da mandat direktora/direktorice traje četiri godine, uz mogućnost još jednog uzastopnog imenovanja. Nakon isteka roka od četiri godine od ponovljenog mandata, kandidat/kandidatkinja može biti ponovno izabran/na na poziciju direktora/direktorice. Uvjet za izbor na poziciju direktora/direktorice je visoka stručna sprema iz oblasti predškolskog odgoja, pedagogije, socijalne pedagogije ili psihologije i najmanje pet godina radnog iskustva u struci. Samo u izuzetnim slučajevima, za direktora/direktorice može biti imenovan/a istaknuti/a, u praksi dokazani nastavnik/nastavnica predškolskog odgoja i obrazovanja.

U ovom poglavlju regulirana su i pitanja izbora vršioca dužnosti direktora/direktorice, poslovi direktora/direktorice, te razrješenje direktora/direktorice prije isteka mandata kao i osnivanje vijeća roditelja predškolske ustanove.

Poglavlje IX OPĆI AKTI PREDŠKOLSKE USTANOVE

Poglavlje X EVIDENCIJA I DOKUMENTACIJA

U ovim poglavljima, član 50. – 51., definirana su uobičajena pitanja u vezi s obaveznim aktima predškolske ustanove, organ donošenja, kao i obaveza vođenja i čuvanja odgovarajuće dokumentacije u predškolskoj ustanovi (pravila, evidencija o djeci upisanoj u ustanovu, praćenju napredovanja djece, prikupljenim sredstvima od roditelja).

Poglavlje XI FINANSIRANJE

Pitanja vezana za finansiranje predškolskih ustanova riješena su na način kako to propisuje Okvirni zakon, u članu 52. – 57. Osnivač privatne predškolske ustanove obavezan je osigurati sredstva za osnivanje, rad i provođenje programa predškolskog odgoja i obrazovanja u skladu sa predškolskim standardima i normativima.

Osnivač javne predškolske ustanove obavezan je osigurati:

- a) sredstva potrebna za osnivanje i početak rada predškolske ustanove
- b) plaće i naknade zaposlenika
- c) materijalne troškove
- d) nabavku osnovne opreme i učila
- e) potrošni materijal za odgojno-obrazovni rad
- f) amortizaciju i tekuće investiciono održavanje objekata
- g) dio radno-igrovnog materijala (igračke i drugi osnovni didaktički materijal)

Roditelji, u zavisnosti od socijalnog statusa, snose troškove boravka i prehrane djece u predškolskoj ustanovi, kao i troškove specijaliziranih programa.

Ministarstvo obrazovanja osigurava sredstva za profesionalno usavršavanje odgajatelja/odgajateljica i saradnika/saradnica i razvoj i evaluaciju predškolskih programa.

Ministarstvo zdravstva i socijalne politike sufinansira dio troškova za djecu iz socijalno ugroženih porodica, djecu sa posebnim potrebama, djecu redovnih studenata i djecu iz hraniteljskih porodica, te djelatnost zdravstvene zaštite predškolskih ustanova.

Poglavlje XII ZAŠTITA PRAVA
Poglavlje XIII KAZNENE ODREDBE

Pitanja zaštite prava definiranih ovim Zakonom i kaznenih odredbi regulirana su članom 57. – 62. ovog Zakona. Prijava za kršenje prava može se podnijeti inspektoru za predškolski odgoj i obrazovanje, koji rješenjem utvrđuje opravdanost prijave i nalaže otklanjanje utvrđenog kršenja prava. Ako stranka nije zadovoljna rješenjem, može podnijeti žalbu Ministarstvu, a nakon nezadovoljavajućeg rješenja ima pravo pokrenuti postupak pred nadležnim sudom.

U ovom dijelu utvrđene su i kazne za kršenje odredbi ovog Zakona, u iznosu od 500 do 4.000 KM za ustanovu i 400 do 1.500 KM za odgovorno lice, kao i kazne za prekršaj roditelja koji ne dozvoli djetetu pohađanje obaveznog predškolskog programa.

Poglavlje XIV PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

U ovom su poglavlju, u članu 63. – 68. regulirana pitanja vezana za obaveze Vlade Unsko-sanskog kantona i Ministarstva obrazovanja, nauke, kulture i sporta i rokovi za donošenje podzakonskih akata predviđenih ovim Zakonom. Rok za donošenje svih podzakonskih akata, kojima će se u potpunosti dovršiti reguliranje ove oblasti je šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona.

Pošto su za uvođenje obaveznog predškolskog programa u godini pred polazak u školu potrebne opsežne pripreme i osiguranje značajnih finansijskih sredstava, prijedlog je da uvođenje ovog programa počne od školske 2011/12. godine, a da se u Budžetu Unsko-sanskog kantona za 2011. godinu osiguraju sredstva za sufinansiranje stvaranja osnovnih uvjeta za realizaciju ovog programa.

Posebno ističemo prijelazni period za uspostavljanje stručnih standarda, gdje je predviđeno da odgajatelji koji su zatečeni na poslovima odgajatelja sa srednjom ili višom stručnom spremom, a koji na dan stupanja na snagu ovog Zakona imaju više od 20 godina radnog staža mogu i dalje obavljati te poslove.

Odgajatelji sa srednjom ili višom stručnom spremom koji su zatečeni na poslovima odgajatelja i imaju manje od 20 godina radnog staža mogu nastaviti rad na poslovima odgajatelja u periodu ne dužem od pet godina od dana stupanja na snagu ovog Zakona. Ovaj period je predviđen za sticanje odgovarajuće visoke stručne spreme.

Sve predškolske ustanove koje su registrirane na području Unsko-sanskog kantona obavezne su u roku od 12 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Zakona izvršiti reverifikaciju uvjeta rada.

Ministar

